

STORTINGET

Representantforslag 113 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Bård Hoksrud, Terje Halleland, Frank Edvard Sve, Silje Hjemdal, Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Marius Arion Nilsen

Dokument 8:113 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Bård Hoksrud, Terje Halleland, Frank Edvard Sve, Silje Hjemdal, Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Marius Arion Nilsen om nordisk kjernekraftsamarbeid og realisering av kjernekraft som en del av energimiksen

Til Stortinget

Bakgrunn

Energibehovet i verden er økende, blant annet på grunn av store satsinger på energiomstilling, hvor stadig flere områder og prosesser ønskes elektrifisert. Dette byr på utfordringer for både husstander og næringsliv med blant annet økende og ustabile energipriser. Behovet for stabile energikilder øker, og mens store deler av det politiske spekteret i Europa og Norge tilnærmet utelukkende ønsker satsing på uregulerbar, uforutsigbar, fornybar energi, mener Fremskrittspartiet det finnes andre og bedre løsninger. Fremskrittspartiet har over lengre tid tatt til orde for kjernekraft som en av fremtidens løsninger, men motbøren fra spesielt Støre-regjeringen har vært stor.

Norges nærmeste naboland, Sverige og Finland, har i tiår benyttet kjernekraft som en av sine viktigste energikilder, og via kraftutvekslingen har Norge også nytt godt av energi fra kjernekraft.

Sveriges regjering planlegger nå en massiv utbygging av ny kjernekraft frem mot 2045. Dette inkluderer blant annet pilot- og demonstrasjonsprosjekter samt en forenklet tillatelsesprosess for nye reaktorer. De jobber

også mot å forbedre forutsetningene for bygging av nye kraftverk. I dag har svenskene totalt seks kjernereaktorer i drift som sørger for rundt 30 prosent av landets samlede produksjon. I 2021 hadde Sverige en produksjon på 52,8 TWh fra kjernekraft.

Sverige tar sikte på å bygge ny kjernekraft med total effekt på minst 2 500 MW, som tilsvarer minst to stor-skala reaktorer, innen 2035. For å nå disse målene trekker den svenske regjeringen særlig frem behovet for bred involvering av berørte aktører og behovet for sterke insitamenter til å investere i kjernekraft. Svenskene peker på viktigheten av økt internasjonalt samarbeid og viser til at det er inngått en avtale mellom Sverige og Frankrike om samarbeid om kjernekraft, der det skal utveksles erfaringer om finansieringsmodeller og tekniske forhold.

Finland har fem kjernekraftreaktorer i drift som til sammen bidrar med over 40 prosent av landets samlede produksjon av elektrisk energi. Denne kapasiteten utgjør rundt 32,8 TWh. Finnene vurderer nå å utvide kapasiteten ved eksisterende kjernekraftverk og har planer om å bygge nye kraftverk for å møte fremtidig energibehov. Den finske regjeringen har lagt en plan for satsing på kjernekraft og har foreslått en investering på 10 mrd. euro, inkludert lånegarantier og inflasjonsjusteringer.

Både Sverige og Finland håndterer avfallet fra kjernekraftverkene ved lagring langt under bakken. De har blant annet også opprettet et fond med en årlig avgift for kjernekraftselskapene. Dette fondet skal finansiere både sluttforvaringsprogrammet og utgifter forbundet med en fremtidig dekommisjonering av kraftverk.

I 2024 stilte Fremskrittspartiet spørsmål via Nordisk råd til den svenske og finske regjeringen om et nordisk kjernekraftsamarbeid. I svaret fra begge disse nabo-

landene fremgår det tydelig positivitet til et slikt samarbeid. Forslagsstillerne ser store muligheter for Norge og Norden ved et samarbeid som bygger videre på langvarig kraftsamarbeid og videre drar veksel på Sverige og Finlands erfaring og ekspertise på kjernekraft sammen med norsk kompetanse og erfaring med prosessindustri og sikkerhetskultur med mer.

I 2024 ble det igangsatt en satsing på SMR (Small Modular Reactors) i Europa kalt «European Industrial Alliance on SMRs». Fremskrittspartiet fremmet forslag om norsk deltakelse i dette programmet, men dette var et av ytterst få EU-initiativ regjeringen ikke ønsket å ta del i. Alt Støre-regjeringen har foretatt seg, peker i retning av at kjernekraft ikke er en ønsket kraftkilde.

Fordelene med kjernekraft er mange, og dette er en kraftkilde verden har lang erfaring med. Kjernekraft gir væruavhengig og stabil energiproduksjon og er en ren energiform. Ifølge EUs vitenskapspanel er moderne kjernekraft den tryggeste energikilden av alle og har lavere livsløpsutslipp av CO₂ og partikler enn andre energikilder, sammen med det laveste areal- og materialforbruket. FN (UNECE) har vist at kjernekraft har den laveste negative påvirkningen på økosystemer, ressursbruk og menneskelig helse.

Kraftproduksjonen fra kjernekraft er svært stabil og forutsigbar. I USA ligger den reelle utnyttelsen av de nesten 100 kjernereaktorene på hele 92–95 prosent av full kapasitet. Dette er en betydelig fordel sammenlignet med sol- og vindkraft (som i USA ligger på 20–25 prosent for sol og 30–35 prosent for vind), som har uforutsigbar produksjon og krever mer balansekraft enn den selv skal produsere. Kjernekraft er også svært lite arealkrevende sammenliknet med andre fornybare energikilder. En SMR-reaktor på 300 MW vil ta opp et areal som tilsvarer Ullevål stadion, og ifølge NTNU-forsker Jonas Nøland har kjernekraft en arealbruk som er 99,7 prosent mindre enn landbasert vindkraft. Som eksempel kan også Isar II-anlegget i Tyskland nevnes, som med sine 11,5 TWh produserte nesten like mye som alle de 6 100 danske vindturbinene over hele landet til sammen.

Utslippsfri skipsfart

Den teknologiske utviklingen viser videre positive forskningsresultater for mindre enheter som kan være mobile, blant annet til bruk i skipsfart. Initielle analyser tyder på at teknologien vil gi både lavere kostnader og hurtigere skip, ifølge NTNU-professor Jan Emblemsvåg. Emblemsvåg peker også på at Norge, med bred maritim erfaring, her har et tydelig konkurransefortrinn. Kjernekraft har man blant annet benyttet i militære fartøy i årtier, både på ubåter og hangarskip. Lykkes man med å kommersialisere dette, kan det bety at langt flere land får tilgang til trygg kjernekraft, noe som kan gi stabil

energiforsyning for skipsflåten med reduserte klimautslipp.

Global kjernekraftsatsing

Ifølge USA, EU, Det internasjonale energibyrået (IEA) og flere vil kjernekraft spille en kritisk rolle i fremtidens energisystemer på veien mot utslippsfri energi. Kjernekraft ble fremhevet som en av løsningene på COP28 i Dubai. Over 20 land sluttet seg til Declaration to Triple Nuclear Energy som tar til orde for en tredobling av kjernekraftkapasiteten innen 2050.

Nordisk kjernekraftsatsing og samarbeid

Med utviklingen man ser i nabolandene, bør Norge også gripe muligheten til å vurdere kjernekraft i Norge samt få på plass regelverk, delta i utviklingen og se på mulige samarbeid med naboland og allierte, spesielt i Norden. Det ligger store muligheter i forsknings- og utviklingssamarbeid med Norges allierte, hvor Norden kan bli en viktig samarbeidspartner både på forsknings-siden og leverandørsiden og ved utbygging og drift. Et nordisk samarbeid innen nevnte felt kan være bidragsyter til utvikling av trygg nordisk kjernekraft, som vil bidra både til økt kraftforsyning til egen industri og til eksport av kraft til Europa. Fremskrittspartiet foreslår derfor at regjeringen tar initiativ til å etablere kjernekraftsamarbeid med Sverige og Finland.

Et annet viktig steg vil være at Norge melder seg inn med fullt eller assosiert medlemskap i Euratom Treaty, slik at norske forskningsmiljøer kan søke om EU-midler på lik linje med andre EØS-/EU-land.

Samtidig viser dagens energisituasjon tydelig behovet for å tenke langsiktig i kraftpolitikken, og kjernekraft representerer langsiktig energipolitikk for flere generasjoner. Tilgang på rikelig og rimelig kraft har lenge vært et av de fremste konkurransefortrinnene i norsk industri. Dersom dette fortrinnet skal bestå og bidra til videre verdiskaping i norsk næringsliv, bør kjernekraft utredes som et reelt alternativ. Storskala samarbeidsprosjekter med felles utvikling, innkjøp og drift i Norden kan være en del av løsningen som bidrar til å øke sannsynligheten for realisering av kjernekraft, også i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordisk kjernekraftsamarbeid for utveksling av kompetanse og erfaring.

2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til sammen med den svenske og finske regjeringen å utrede muligheter for samarbeid om kjernekraft innen utvikling, innkjøp, drift, vedlikehold og annet som naturlig hører med.
3. Stortinget ber regjeringen utrede muligheter for å delta i forskningsprosjekter i europeisk og global regi innen utviklingen av SMR (små modulære reaktorer), MSR (saltsmeltereaktorer) og prosjekter hvor kjernekraft benyttes til fremdrift.
4. Stortinget ber regjeringen søke om fullt medlemskap i Euratom Treaty for å sikre tilgang til europeiske forskningsmidler for norske aktører.
5. Stortinget ber regjeringen øremerke tilstrekkelig med forsknings- og utviklingsmidler til at Norge kan ta en aktiv rolle innen forskning på trygg kjernekraft og bidra til at verden kan realisere små kjernekraftverk til kraftsystemer og som energikilde i transportsektoren.
6. Stortinget ber regjeringen vurdere en snarlig opprettelse av en egen kjernekraftmyndighet under Energidepartementet, som tildeles tilstrekkelige midler til å bygge opp kompetanse på feltet og saksbehandlingsskapasitet til å håndtere kjernekraftrelaterte saker.
7. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for å bygge ut kjernekraft på steder hvor det er et stort fremtidig kraftbehov, hvor det behøves nettførsterkning eller lokal kraftproduksjon, og hvor dette kan fungere som et samfunnstjenlig substitutt for eller supplement til nettoutvikling.
8. Stortinget ber regjeringen utrede hvor store nettbeparelser man kan oppnå ved strategisk utbygging av SMR-kjernekraftverk i Norge.
9. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene utbygging av kjernekraftverk i ulike regioner i Norge gir for styrking av energinfrastrukturens robusthet.
10. Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumforekomster i Norge og presentere en analyse av hvorvidt thorium kan utvinnes lønnsomt i Norge, med forslag til hvordan det kan gjennomføres.

5. mars 2025

Sylvi Listhaug

Hans Andreas Limi

Bård Hoksrud

Terje Halleland

Frank Edvard Sve

Silje Hjemdal

Erlend Wiborg

Himanshu Gulati

Marius Arion Nilsen

